

niju i ambivalentniju koncepciju 'doma' u suvremenome svijetu».

Tri su rada u poglavlju *Sociologija*: Mario Bara bavi se *Sudjelovanjem Hrvata u saveznoj kolonizaciji Vojvodine 1945.–1948.*, analizirajući naseljavanje Hrvata koji su u odnosu na ostale koloniste činili tek 3, 2 %; Drago Župarić–Ilić pod naslovom *Percepcija prekogranične suradnje s Republikom Hrvatskom među nacionalnomanjinskim organizacijama Hrvata u Srbiji* razmatra položaj hrvatske manjinske zajednice u Republici Srbiji, a Katarina Čeliković u radu *Kulturna scena Hrvata u Vojvodini — osnovni podaci o institucijama i vrsti kulturnih praksa*, piše o tridesetak hrvatskih udruga utemeljenih u razdoblju 1902.–2008., a na temelju istraživanja koja je proveo subotički Zavod tijekom 2009. i 2010. godine.

Poglavlje naslovljeno *Filozofija i povijest filozofije* sadrži rad Franje Emanuela Hoška *Filozofsko učilište u Baji u XVIII. stoljeću (1725.–1783.)*, u kojem govori o učilištu koje je uz franjevačko Generalno učilište u Budimu bitno utjecalo na »kulturni i vjerski život Hrvata u Bačkoj, Baranji i mađarskome Podunavlju«.

U poglavlju *Bibliografije*, Tomislav Žigmanov i Mario Bara radom *Prinosi za bibliografiju radova o vojvodanskim Hrvatima od 1990. do 2008. — članci i radnje* učinili su vrlo koristan posao okupljanja relevantnih tekstova koji se tematski bave vojvodanskim Hrvatima.

Poglavlje *Povijesna građa* donosi poticaj istraživačima za dublje proučavanje subotičkoga Historijskog arhiva pod naslovom *Katalog analitičkog inventara odjeljenja Senata 'Veliki bilježnik' za godinu 1919. i 1920.*, autora i priređivača Stevana Mačkovića, a muzikolozima zanimljivu stručnu prepisku dvojice umjetnika — skladatelja Prepreka i skladatelja, dirigenta zagrebačke katedrale i muzikologa Vidakovića — koju je pod naslovom *Preписка Stanislava Prepreka s Albom Vidakovićem* priredio Đuro Rajković. Radi se o dvanaest Vidakovićevih i

šest Preprekovih pisama u razdoblju od 1943. do 1964. te o Preprekovoju prepisci o pokojnome maestru nakon iznenadne Vidakovićeve smrti.

U posljednjem poglavlju *Prikazi knjiga* sedam je priloga (Slaven Ravlić, *Leksikon podunavskih Hrvata — Bunjevaca i Šokaca*, sv. IX, Subotica 2009; Tomislav Žigmanov, *Serbo–Croat Relations: Political Cooperation and National Minorities — Hrvatsko–srpski odnosi: politička saradnja i nacionalne manjine*, Srijemska Kamenica 2009; Petar Vuković, *Ilija Žarković: Zaboravljeni rječnik — govor golubinačkog kraja*, Subotica, 2009; Mario Bara, *Josip Temunović: Bilježnica za povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata*, Subotica 2009; Ivana Andrić Penava, *Mario Bara i Tomislav Žigmanov: Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti — osnovne činjenice*, Subotica 2009; Katarina Čeliković, *Naco Zelić: Publikacije bačkih Hrvata — popis izdanja od 1901. do 2007.*, Zagreb 2009) od kojih napose treba istaknuti veoma vrijedan i iscrpan prikaz jezikoslovke i književnice Jasne Melvinger, *Sanja Vulić, Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj*, Subotica 2009.

Sve u svemu, *Godišnjak* i drugim brojem svjedoči o vrhunskoj razini znanstvenih i stručnih priloga.

Jasna Ivančić

Božidar Nagy (ur.), *Ivan Merz. Sabrana djela 2, Književnost — Liturgija — Katolička akcija*, Postulatura za kanonizaciju bl. Ivana Merza, Filozofski fakultet Družbe Isusove, Glas Koncila, Zagreb, 2011, 488 str.

Nakon objavljivanja prvoga sveska Sabranih djela Ivana Merza u kojemu su doneseni njegovi radovi s trima glavnim interesnim područjima — književnošću, liturgijom i Katoličkom akcijom — u drugome svesku koji je objavljen u studenome 2011. g. donosi se drugi dio objavljenih članaka, radova i studija koje je Merz objavio za vrijeme svoga života

o drugim temama kojima je posvećivao svoju misaonu pozornost i s njome povezanu djelatnost. Sve su to radovi s vjerskom tematikom. Najprije, postoji velika skupina članaka o katoličkim organizacijama. Potom, ima članaka o Rimu, papi i papinstvu, zatim o Lurdu i lurdskim događanjima te čudesima. Teme iz kršćanskoga morala, prema čemu je bio posebno pozoran, Merz obrađuje u nekoliko članaka. S tim su povezani i članci o tjelovježbi koja je bila sastavni dio programa i djelatnosti Orlovske organizacije; kroz svoje članke Merz joj je nastojao utisnuti duh kršćanskih vrijednosti. Ostali Merzovi članci o drugim temama, ali uvijek s vjerskim sadržajima, svrstani su u skupinu pod imenom *Razno*.

Čitajući njegove radove uočava se velika svestranost; mnoge stvarnosti ljudskoga života i društva povezane s vjerom zaokupljale su njegovu pozornost. Svima njima pristupa u svjetlu katoličke vjere i ukazuje na rješenja u njezinu svjetlu. Njegovi su članci, ma o kojoj temi da piše, prožeti dubokim osvjedočenjem o ljepoti i istinitosti katoličke vjere i njezinih moralnih načela, što želi svojim pisanim radovima priopćiti čitatelju te ih uvjeriti i oduševiti za njih. Iz njegovih spisa i riječi provire zanos, oduševljenje i ljubav za svetu Crkvu, za Krista, za katoličku vjeru i sve njezine vrijednosti.

Radovi, članci i studije u svakoj skupini poredani su kronološki tj. onim redom, po mjesecima i godinama, kako ih je Merz objavljivao u tisku. Zanimljivo je obratiti pozornost na godinu objavljivanja pojedinoga članka i usporediti ga sa starosnom dobi Ivana Merza. Veoma iznenađuje činjenica što je sa samo trideset i dvije godine života ostavio tako veliku pisanu baštinu. Također, iznenađuje njegova duhovna, vjerska, moralna i intelektualna zrelost te informiranost pri pisanju o pojedinim temama.

Kako je dobivao strane katoličke novine i časopise, prevodio je i objavljivao u našem katoličkom tisku zanimljive novosti iz katoličkoga života po svijetu, kao

i izvještaje o značajnijim zbivanjima, pogotovo vezanim uz katoličke organizacije. Uvijek mu je, međutim, jedina nakana i želja bila informirati hrvatsku katoličku javnost o tome što angažirani katolički laici rade po svijetu na polju katoličkoga apostolata i, posebice, odgoja mladeži te kakve se sve inicijative po katoličkome svijetu poduzimaju za širenje Kristova Kraljevstva.

Da bi se pojedini tekstovi Ivana Merza bolje shvatili, pogotovo oni o katoličkim organizacijama, korisno je imati u vidu povijesnu pozadinu i upoznati vjerske i društvene okolnosti u kojima je Ivan Merz djelovao i koje su uvjetovale nastanak njegovih radova i članaka. Posebno je važno poznavati razvoj i djelovanje Hrvatskoga katoličkog pokreta te nastanak i rad Orlovske organizacije u Hrvatskoj.

Želja je izdavača da ovo prvo izdanje njegovih Sabranih djela, koje će sadržavati oko deset svezaka, kako se predviđa, omogući široj javnosti pristup sveukupnosti pisane baštine Ivana Merza i, posebno, upoznavanje njegove duhovne misli kojom je obogatio ne samo katoličku duhovnost, nego i hrvatsku kulturu. Spisi Ivana Merza jedinstveno su blago hrvatske duhovne literature XX. stoljeća i predstavljaju izvor trajne inspiracije na putu prema dobru svima koji ih budu čitali i proučavali.

Stjepan Ribić

S. Marija od Presvetoga Srca (Anka Petričević), *Pogled u misterij*, Symposion, Biblioteka asketsko–mističnih djela, Knjiga CI, Split, 2010, 286 str.

Knjiga Anke Petričević »Pogled u Misterij« uvodi osobu u misterij sveukupne stvarnosti. U pozadini svega je naš Bog, tvorac i upravitelj svega što postoji, i to samo po Njemu koji je nevidljiv, ali se očituje na razne načine. To Božje očitovanje za mnoge je nepoznatljivo i nevidljivo, iako sveukupna stvar-